

Luk

Chapter 12

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Ἐν οἷς, ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
Ing pundi sasampunipun-kempal para tiyang-atusan-ewu sang tiyang-kathah ngantos
[G1722](#) [G3739](#) [G1996](#) [G3588](#) [G3461](#) [G3588](#) [G3793](#) [G5620](#)
- καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς
sami-midak setunggal-lan-setunggalipun wiwit ngendika dhateng para sakabat
[G2662](#) [G0240](#) [G0756](#) [G3004](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3101](#)
- αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς
Panjenenganipun rumiyin Kawula-waspadaa panjenengan-sadaya-piyambak saking sang
[G0846](#) [G4412](#) [G4337](#) [G1438](#) [G0575](#) [G3588](#)
- ζύμης ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων;
ragi ingkang punika lamis para tiyang-Farisi
[G2219](#) [G3748](#) [G1510](#) [G5272](#) [G3588](#) [G5330](#)

Nalika samana ewon wong kang padha nglumpuk, nganti padha suk-sukan. Gusti Yesus banjur paring piwulang, kang dhisik marang para sakabate, pangandikane: "Padha diawas marang ragine wong Farisi, yaiku bab lamising budine.

- 2 οὐδὲν δὲ συγκεκριμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται,
mboten-wonten nanging ingkang-kasinapan wonten ingkang mboten badhé-kaketingalaken
[G3762](#) [G1161](#) [G4780](#) [G1510](#) [G3739](#) [G3756](#) [G0601](#)
- καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται;
lan wados ingkang mboten badhé-dipunmangertosi
[G2532](#) [G2927](#) [G3739](#) [G3756](#) [G1097](#)

Ora ana barang kang katutupan kang ora bakal kawiyak, lan ora ana barang kang kasidhem kang ora bakal kaweruhan.

- 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ
mila punapa pinten-pinten ing sang pepeteng ngendika ing sang pepadhang
[G0473](#) [G3739](#) [G3745](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4653](#) [G3004](#) [G1722](#) [G3588](#) [G5457](#)
- ἀκουσθήσεται; καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλάλησατε, ἐν
badhé-kamirengaken lan punapa dhateng sang talingan panjenengan-bisikaken ing
[G0191](#) [G2532](#) [G3739](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3775](#) [G2980](#) [G1722](#)
- τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.
para kamar-singidan badhé-kawartosaken wonten-ing para payon
[G3588](#) [G5009](#) [G2784](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1430](#)

Mulane apa kang kokkandhakake ana ing petengan iku bakal kaprungu ana ing padhangan, sarta apa kang kokkandhakake kalawan bisik-bisik ana ing kamar, iku bakal kawartakake saka ing payon.

4	λέγω Ngendika G3004	δὲ nanging G1161	ὕμῖν, panjenengan-sadaya G4771	τοῖς para G3588	φίλοις mitra G5384	μου, Kula G1473	μὴ sampun-ngantos G3361	φοβηθῆτε ajrih G5399	
	ἀπὸ dhateng G0575	τῶν para G3588	ἀποκτεινόντων ingkang-mejahi G0615	τὸ sang G3588	σῶμα, badan G4983	καὶ lan G2532	μετὰ sasampunipun G3326	ταῦτα punika-wau G3778	μὴ mboten G3361
	ἐχόντων gadha G2192	περισσότερόν langkung G4053	τι punapa G5100	ποιῆσαι. nglampahi G4160					

Aku pitutur marang kowe, heh, mitra-mitraKu, aja wedi marang wong-wong kang bisa mateni badan, nanging sawise mangkono ora bisa apa-apa maneh.

5	ὕποδείξω badhé-nuduhaken G5263	δὲ nanging G1161	ὕμῖν panjenengan-sadaya G4771	τίνα sinten G5101	φοβηθῆτε; ajriha G5399	φοβήθητε ajriha G5399	τὸν sang G3588		
	μετὰ sasampunipun G3326	τὸ sang G3588	ἀποκτεῖναι, mejahi G0615	ἔχοντα gadha G2192	ἐξουσίαν kwas G1849	ἐμβαλεῖν mbucal G1685	εἰς dhateng G1519	τὴν sang G3588	γένναν; naraka G1067
	ναί, inggih G3483	λέγω ngendika G3004	ὕμῖν, panjenengan-sadaya G4771	τοῦτον punika G3778	φοβήθητε. ajriha G5399				

Kowe padha Daktuduhi, sapa kang kudu kokwedeni. Padha wedia marang Panjenengane, kang sawise mateni iya kawasa nyemplungake wong menyang ing naraka. Sabenere Aku pitutur marang kowe: Iya Panjenengane iku kang kudu kokwedeni.

6	οὐχὶ punapa-mboten G3780	πέντε gangsals G4002	στρουθία peksi-emprit G4765	πωλοῦνται kasadé G4453	ἀσσαρίων uang-tembaga G0787	δύο, kalih G1417	καὶ lan G2532	ἐν satunggal G1520
	ἐξ saking G1537	αὐτῶν piyambakipun-sadaya G0846	οὐκ mboten G3756	ἔστιν wonten G1510	ἐπιλεησμένον ingkang-kalilaaken G1950	ἐνώπιον wonten-ngarsanipun G1799		τοῦ sang G3588
	Θεοῦ. Gusti-Allah G2316							

Manuk emprit lima rak mung payu rong dhuwit? Ewasamono ora ana siji-sijia kang disupekake dening Gusti Allah,

7	ἀλλὰ nanging G0235	καὶ ugi G2532	αἰ para G3588	τρίχες rambut G2359	τῆς sang G3588	κεφαλῆς sirah G2776	ὕμῶν panjenengan-sadaya G4771	πᾶσαι sedaya G3956
	ἠρίθμηνται. sampun-kaetang G0705	μὴ sampun-ngantos G3361	φοβεῖσθε, ajrih G5399	πολλῶν kathah G4183	στρουθίων peksi-emprit G4765	διαφέρετε. panjenengan-langkung-aji G1308		

malah dalasan rambuting sirahmu iku wis dietung kabeh. Mulane aja padha wedi, ajimu rak ngungkuli manuk emprit pirang-pirang.

8	λέγω ngendika G3004	δὲ nanging G1161	ὑμῖν, panjenengan-sadaya G4771	πᾶς saben-tiyang G3956	ὃς sinten G3739	ἄν sawijining G0302	ὁμολογήσῃ ngakeni G3670	ἐν ing G1722	
	ἔμοι Kula G1473	ἔμπροσθεν wonten-ngajeng G1715	τῶν para G3588	ἀνθρώπων, manungsa G0444	καὶ ugi G2532	ὁ sang G3588	Υἱὸς Putra G5207	τοῦ sang G3588	ἀνθρώπου manungsa G0444
	ὁμολογήσει, badhé-ngakeni G3670	ἐν ing G1722	αὐτῶ piyambakipun G0846	ἔμπροσθεν wonten-ngajeng G1715	τῶν para G3588	ἀγγέλων malaekat G0032	τοῦ sang G3588	Θεοῦ; Gusti-Allah G2316	

Aku pitutur ing kowe: Saben wong kang ngakoni Aku ana ing sangareping wong, iku iya bakal diakoni dening Putraning Manungsa ana ing ngareping para malaekating Allah.

9	ὁ sang G3588	δὲ, nanging G1161	ἀρνησάμενός ingkang-nyangkal G0720	με Kula G1473	ἐνώπιον wonten-ngarsanipun G1799	τῶν para G3588	ἀνθρώπων, manungsa G0444
	ἀπαρνηθήσεται badhé-dipunyangkal G0533	ἐνώπιον wonten-ngarsanipun G1799	τῶν para G3588	ἀγγέλων malaekat G0032	τοῦ sang G3588	Θεοῦ; Gusti-Allah G2316	

Nanging sing sapa nyelaki Aku ana ing ngareping wong, iya bakal diselaki ana ing ngarepane para malaekating Allah.

10	καὶ lan G2532	πᾶς saben-tiyang G3956	ὃς sinten G3739	ἔρεϊ badhé-ngendika G2046	λόγον tembung G3056	εἰς nglawan G1519	τὸν sang G3588	Υἱὸν Putra G5207	τοῦ sang G3588
	ἀνθρώπου, manungsa G0444	ἀφεθήσεται badhé-dipunapunten G0863	αὐτῶ; dhateng-piyambakipun G0846	τῶ sang G3588	δὲ nanging G1161	εἰς nglawan G1519	τὸ sang G3588		
	Ἅγιον Suci G0040	Πνεῦμα Roh G4151	βλασφημήσαντι, ingkang-nyenyamah G0987	οὐκ mboten G3756	ἀφεθήσεται. badhé-dipunapunten G0863				

Sing sapa ngucapake tembung kang nglawan marang Putraning Manungsa, iku bakal diapura, nanging sing sapa nyenyamah marang Sang Roh Suci, iku bakal ora diapura.

11	ὅταν manawi G3752	δὲ nanging G1161	εἰσφέρωσιν bekta G1533	ὑμᾶς panjenengan-sadaya G4771	ἐπὶ wonten-ngajeng G1909	τὰς para G3588		
	συναγωγὰς, papan-pangibadah G4864	καὶ lan G2532	τὰς para G3588	ἀρχὰς, panguwasa G0746	καὶ lan G2532	τὰς para G3588	ἐξουσίας, panguwasa G1849	μὴ sampun-ngantos G3361
	μεριμνήσητε sumelang G3309	πῶς kadospundi G4459	ἢ utawi G2228	τί punapa G5101	ἀπολογήσθητε, panjenengan-badhé-mangsuli G0626	ἢ utawi G2228	τί punapa G5101	
	εἴπητε; panjenengan-badhé-ngendika G3004							

Manawa kowe padha diladekake marang ngarsane para pradata-agama, apa marang ngarsane para pamarentah utawa para kang ngasta panguwasa, aja padha sumelang, kapriye lan apa kang kudu kokaturake ana ing panjawabmu.

12 τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ
 sang amargi Suci Roh badhé-mulang panjenengan-sadaya ing punika sang
[G3588](#) [G1063](#) [G0040](#) [G4151](#) [G1321](#) [G4771](#) [G1722](#) [G0846](#) [G3588](#)
 ὥρα ἃ δεῖ εἰπεῖν.
 wekdal punapa kedah ngendika
[G5610](#) [G3739](#) [G1163](#) [G3004](#)

Amarga ing wektu iku uga Sang Roh Suci bakal muruki kowe apa kang kudu kokaturake.”

13 Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ,
 Ngendika nanging satunggaling saking sang tiyang-kathah dhateng-Panjenenganipun
[G3004](#) [G1161](#) [G5100](#) [G1537](#) [G3588](#) [G3793](#) [G0846](#)
 Διδάσκαλε, εἶπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ’ ἐμοῦ τὴν
 Guru ngendika dhateng-sang sadhèrèk kula mbagi kaliyan kula sang
[G1320](#) [G3004](#) [G3588](#) [G0080](#) [G1473](#) [G3307](#) [G3326](#) [G1473](#) [G3588](#)
 κληρονομίαν.
 warisan
[G2817](#)

Tumuli ana wong panunggalane wong akeh iku kang matur marang Gusti Yesus: “Guru, Paduka mugè karsaa ndhawuhi sadherek kawula, supados andum warisan kaliyan kawula.”

14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν
 sang nanging ngendika dhateng-piyambakipun Manungsa sinten Kula netepaken
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G0444](#) [G5101](#) [G1473](#) [G2525](#)
 κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ’ ὑμᾶς?
 hakim utawi ingkang-mbagi wonten-sanginggil panjenengan-sadaya
[G2923](#) [G2228](#) [G3312](#) [G1909](#) [G4771](#)

Nanging Gusti Yesus ngandika marang wong mau: “Sadulur, sapa sing ngangkat Aku dadi hakim utawa dadi panengah ana ing antaramu?”

15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρατε καὶ φυλάσσεσθε
 ngendika nanging dhateng piyambakipun-sadaya Kawula-tingalana lan kawula-waspadaa
[G3004](#) [G1161](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3708](#) [G2532](#) [G5442](#)
 ἀπὸ πάσης πλεονεξίας; ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ, ἢ
 saking sadaya kamurkan amargi mboten ing sang langkung satunggaling sang
[G0575](#) [G3956](#) [G4124](#) [G3754](#) [G3756](#) [G1722](#) [G3588](#) [G4052](#) [G5100](#) [G3588](#)
 ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.
 gesang piyambakipun wonten saking para barang-darbekipun dhateng-piyambakipun
[G2222](#) [G0846](#) [G1510](#) [G1537](#) [G3588](#) [G5225](#) [G0846](#)

Banjur ngandika marang wong akeh: “Sing padha awas, wekanana sakabehing budi kethaha, sabab sanadyan wong duwe bandha nganti akeh banget, uripe wong iku ora gumantung marang kasugihane iku.”

16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου
 Ngendika nanging pasemon dhateng piyambakipun-sadaya ngendika Manungsa
[G3004](#) [G1161](#) [G3850](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3004](#) [G0444](#)
 τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἢ χώρα.
 satunggaling sugih langkung-panen sang pategal
[G5100](#) [G4145](#) [G2164](#) [G3588](#) [G5561](#)

Sawise mangkono banjur padha dipangandikani kalawan pasemon mangkene: “Ana sawijining wong sugih, pametuning palemahane akeh banget.

17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί ποιήσω,
lan nggagas ing piyambakipun-piyambak ngendika Punapa badhé-kula-lampahi
[G2532](#) [G1260](#) [G1722](#) [G1438](#) [G3004](#) [G5101](#) [G4160](#)

ὄτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου?
amargi mboten gadhah pundi kula-badhé-ngempalaken para woh kula
[G3754](#) [G3756](#) [G2192](#) [G4226](#) [G4863](#) [G3588](#) [G2590](#) [G1473](#)

Banjur mikir: Kapriye ya, rekane, aku ora duwe enggon kanggo nyimpen pametu samono akehe iku.

18 καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: καθελῶ μου τὰς
lan ngendika Punika badhé-kula-lampahi kula-badhé-ngrobhaken kula para
[G2532](#) [G3004](#) [G3778](#) [G4160](#) [G2507](#) [G1473](#) [G3588](#)

ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω
lumbung lan langkung-ageng kula-badhé-mbangun lan kula-badhé-ngempalaken
[G0596](#) [G2532](#) [G3173](#) [G3618](#) [G2532](#) [G4863](#)

ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον, καὶ τὰ ἀγαθὰ μου.
ing-ngriku sedaya sang gandum lan para barang-saé kula
[G1563](#) [G3956](#) [G3588](#) [G4621](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0018](#) [G1473](#)

Tumuli calathu: Wis, enake mangkene bae: lumbung-lumbungku dakbubrahane, banjur gawe sing luwih gedhe, kabeh gandumku lan barang-darbekku daksimpene ana ing kono.

19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ
lan kula-badhé-ngendika dhateng-sang nyawa kula Nyawa gadhah kathah
[G2532](#) [G2046](#) [G3588](#) [G5590](#) [G1473](#) [G5590](#) [G2192](#) [G4183](#)

ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά; ἀναπαύου; φάγε, πίε, εὐφραίνου.
barang-saé kasimpen kanggé taun kathah ngasoha dhahara ngombea bungaha
[G0018](#) [G2749](#) [G1519](#) [G2094](#) [G4183](#) [G0373](#) [G5315](#) [G4095](#) [G2165](#)

Nyawaku nuli dakkandhanane: Heh, nyawaku, kowe wis duwe bandha akeh banget, cukup kanggo urip pirang-pirang taun, mulane ngasoa, mangana, ngombea lan seneng-senenga.

20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρων, ταύτη τῇ
ngendika nanging dhateng-piyambakipun sang Gusti-Allah Tiyang-tanpa-akal punika sang
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3588](#) [G2316](#) [G0878](#) [G3778](#) [G3588](#)

νυκτὶ, τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ; ἄ δὲ
dalu sang nyawa panjenengan dipuntuntut saking panjenengan punapa nanging
[G3571](#) [G3588](#) [G5590](#) [G4771](#) [G0523](#) [G0575](#) [G4771](#) [G3739](#) [G1161](#)

ἦτοίμασας, τίτι ἐστίν; ἔσται?
panjenengan-cawisaken dhateng-sinten badhé-dados
[G2090](#) [G5101](#) [G1510](#)

Ananging dhawuhe Gusti Allah marang wong mau: Heh, wong kang tanpa budi, bengi iki uga nyawanira bakal kapundhut saka ing sira. Lan apa kang wis sira cawisake iku, kanggo apa bakale?

21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ
mekaten sang ingkang-nglempakaken-bandha kanggé-piyambakipun-piyambak lan mboten
[G3779](#) [G3588](#) [G2343](#) [G1438](#) [G2532](#) [G3361](#)

εἰς Θεὸν πλουτῶν.
kanggé Gusti-Allah sugih
[G1519](#) [G2316](#) [G4147](#)

Iya kaya mangkono iku kadadeane wong kang nglumpukake bandha kanggo awake dhewe, mangka ora duwe kasugihan ana ing ngarsaning Allah.”

- 22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο λέγω
 Ngendika nanging dhateng para sakabat Panjenenganipun Mila punika ngendika
[G3004](#) [G1161](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G1223](#) [G3778](#) [G3004](#)
- ὕμῃν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ, τί
 panjenengan-sadaya sampun-ngantos sumelang dhateng-sang nyawa punapa
[G4771](#) [G3361](#) [G3309](#) [G3588](#) [G5590](#) [G5101](#)
- φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι (ὕμῶν), τί
 panjenengan-badhé-dhahar ugi-mboten dhateng-sang badan panjenengan-sadaya punapa
[G5315](#) [G3366](#) [G3588](#) [G4983](#) [G4771](#) [G5101](#)
- ἐνδύσησθε.
 panjenengan-badhé-ngagem
[G1746](#)

| Gusti Yesus banjur ngandika marang para sakabate: “Mulane Aku pitutur marang kowe: Aja padha sumelang ing bab uripmu, apa kang bakal kokpangan, lan aja sumelang ing bab awakmu, apa kang bakal koksandhang.

- 23 ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
 sang amargi nyawa langkung punika sang dhaharan lan sang badan sang
[G3588](#) [G1063](#) [G5590](#) [G4119](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5160](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4983](#) [G3588](#)
- ἐνδύματος.
 pangangge
[G1742](#)

| Amarga urip iku ajine ngungkuli pangan lan badan iku ngungkuli sandhangan.

- 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν,
 kawula-gatosana para manuk-gagak bilih mboten nyebar ugi-mboten ngundhuh
[G2657](#) [G3588](#) [G2876](#) [G3754](#) [G3756](#) [G4687](#) [G3761](#) [G2325](#)
- οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς
 ingkang mboten wonten kamar-simpen ugi-mboten lumbung lan sang Gusti-Allah
[G3739](#) [G3756](#) [G1510](#) [G5009](#) [G3761](#) [G0596](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2316](#)
- τρέφει αὐτούς. πτόσω μᾶλλον ὑμεῖς
 ngingoni piyambakipun-sadaya pinten-langkung langkung panjenengan-sadaya
[G5142](#) [G0846](#) [G4214](#) [G3123](#) [G4771](#)
- διαφέρετε τῶν πετεινῶν!
 panjenengan-langkung-aji saking-para peksi
[G1308](#) [G3588](#) [G4071](#)

| Padha delengen, manuk gagak iku ora padha nyebar lan ora derep apadene ora duwe gudhang utawa lumbung, ewasamono padha diparingi pangan dening Gusti Allah. Ajimu rak ngungkuli manuk-manuk iku banget!

- 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν, μεριμνῶν, δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
 sinten nanging saking panjenengan-sadaya sumelang saged dhateng sang umur
[G5101](#) [G1161](#) [G1537](#) [G4771](#) [G3309](#) [G1410](#) [G1909](#) [G3588](#) [G2244](#)
- αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν?
 piyambakipun nambahi sehasta
[G0846](#) [G4369](#) [G4083](#)

| Sapa ta panunggalanmu kang marga saka sumelang bisa nyambungi umure saasta?

26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ
 pramila mangka ugi-mboten ingkang-paling-alit panjenengan-saged kenging-punapa bab
[G1487](#) [G3767](#) [G3761](#) [G1646](#) [G1410](#) [G5101](#) [G4012](#)
 τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε?
 para sanèsipun panjenengan-sumelang
[G3588](#) [G3062](#) [G3309](#)

| Dadi yen kowe bab kang sepele dhewe bae ora bisa, kapriye dene kok nyumelangake bab liya-liyane?

27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς <αὐξάνει; οὐ κοπιᾷ,
 kawula-gatosana para kembang-bakung kadospundi tuwuh mboten makarya
[G2657](#) [G3588](#) [G2918](#) [G4459](#) [G0837](#) [G3756](#) [G2872](#)
 οὐδὲ νήθει; λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν
 ugi-mboten mintal ngendika nanging panjenengan-sadaya ugi-mboten Suléman ing
[G3761](#) [G3514](#) [G3004](#) [G1161](#) [G4771](#) [G3761](#) [G4672](#) [G1722](#)
 πάση τῇ δόξῃ αὐτοῦ, περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.
 sedaya sang kamulyan piyambakipun ngagem kados satunggal saking-punika
[G3956](#) [G3588](#) [G1391](#) [G0846](#) [G4016](#) [G5613](#) [G1520](#) [G3778](#)

| Padha tamatna kembang bakung kae, ora ngantih ora nenun, ewadene pituturKu marang kowe: Sang Prabu Suleman sajrone sagunging kaluhurane, pangagemane ora ngungkuli endahe salah sijine kembang iku.

28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον, ὄντα σήμερον, καὶ
 pramila nanging ing pategal sang suket ingkang-wonten dinten-punika lan
[G1487](#) [G1161](#) [G1722](#) [G0068](#) [G3588](#) [G5528](#) [G1510](#) [G4594](#) [G2532](#)
 αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέζει,
 mbenjing dhateng anglo kabucal sang Gusti-Allah mekaten ngagemi
[G0839](#) [G1519](#) [G2823](#) [G0906](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3779](#) [G0294](#)
 πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι?
 pinten-langkung langkung panjenengan-sadaya ingkang-sakedhik-iman
[G4214](#) [G3123](#) [G4771](#) [G3640](#)

| Dadi, yen suket ing ara-ara, kang saiki isih ana, sesuk kabuwang ing geni, iku dipanganggoni dening Gusti Allah nganti kaya mangkono, saya maneh kowe, heh, wong kang cupet ing pangandel!

29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε,
 lan panjenengan-sadaya sampun-ngantos madosi punapa panjenengan-badhé-dhahar
[G2532](#) [G4771](#) [G3361](#) [G2212](#) [G5101](#) [G5315](#)
 καὶ τί πίνετε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε;
 lan punapa panjenengan-badhé-ngombe lan sampun-ngantos kuwatos
[G2532](#) [G5101](#) [G4095](#) [G2532](#) [G3361](#) [G3349](#)

| Mulane aja padha mrihatinake apa kang bakal kokpangan lan kokombe sarta aja melang-melang.

30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν;
 punika-wau amargi sedaya para bangsa sang jagad madosi
[G3778](#) [G1063](#) [G3956](#) [G3588](#) [G1484](#) [G3588](#) [G2889](#) [G1934](#)
 ὑμῶν δὲ ὁ Πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων.
 panjenengan-sadaya nanging sang Rama uninga bilih mbetahaken punika-wau
[G4771](#) [G1161](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1492](#) [G3754](#) [G5535](#) [G3778](#)

| Awit iku kabeh kang diupaya dening wong kang ora wanuh marang Gusti Allah. Ramamu rak ora kekilapan, yen iku kabeh dadi kabutuhanmu.

31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα
nanging padosa sang kraton Panjenenganipun lan runika-wau
[G4133](#) [G2212](#) [G3588](#) [G0932](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3778](#)

προστεθήσεται ὑμῖν.
badhé-katambahaken dhateng-panjenengan-sadaya
[G4369](#) [G4771](#)

| Nanging Kratoning Allah iku padha upayanen, nuli kabeh iku mau bakal diuwuhake marang kowe.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ
Sampun-ngantos ajrih sang alit pepanthan-mènda amargi ngremenaken sang
[G3361](#) [G5399](#) [G3588](#) [G3398](#) [G4168](#) [G3754](#) [G2106](#) [G3588](#)

Πατὴρ ὑμῶν, δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
Rama panjenengan-sadaya maringi dhateng-panjenengan-sadaya sang kraton
[G3962](#) [G4771](#) [G1325](#) [G4771](#) [G3588](#) [G0932](#)

| Aja padha wedi, heh pepanthan cilik! Amarga Ramamu wis kepareng maringake Kraton iku marang kowe.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἔλεημοσύνην;
Sadena para barang-darbekipun panjenengan-sadaya lan paringna sedekah
[G4453](#) [G3588](#) [G5225](#) [G4771](#) [G2532](#) [G1325](#) [G1654](#)

ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν
damela panjenengan-sadaya-piyambak kanthong mboten dados-lawas bandha
[G4160](#) [G1438](#) [G0905](#) [G3361](#) [G3822](#) [G2344](#)

ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει,
mboten-saged-tèlas ing para swarga ing-pundi maling mboten nyedhak
[G0413](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3772](#) [G3699](#) [G2812](#) [G3756](#) [G1448](#)

οὐδὲ σὴς διαφθεῖρει.
ugi-mboten renget ngrisak
[G3761](#) [G4597](#) [G1311](#)

| Barang darbekmu dolana kabeh, banjur dedanaa! Gawe kanthong-kanthong kang ora bisa lawas, nglumpukna rajabrana ing swarga, kang ora bakal entek, kang ora bakal kateknan maling sarta ora bakal karusak dening renget.

34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ
ing-pundi amargi wonten sang bandha panjenengan-sadaya ing-ngriku ugi sang
[G3699](#) [G1063](#) [G1510](#) [G3588](#) [G2344](#) [G4771](#) [G1563](#) [G2532](#) [G3588](#)

καρδία ὑμῶν ἔσται.
manah panjenengan-sadaya badhé-wonten
[G2588](#) [G4771](#) [G1510](#)

| Amarga ing ngendi dununge bandhamu, iya ing kono dununging atimu."

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένοι, καὶ οἱ λύχνοι
Mugia panjenengan-sadaya para bangkekan kasabukan lan para damar
[G1510](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3751](#) [G4024](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3088](#)

καίόμενοι;
murub
[G2545](#)

| "Lambungmu ajeg sabukana lan damarmu ajeg muruba.

36 καὶ ὑμεῖς, ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον
lan panjenengan-sadaya kados tiyang ingkang-ngantos-antos sang bendara
[G2532](#) [G4771](#) [G3664](#) [G0444](#) [G4327](#) [G3588](#) [G2962](#)

ἐαυτῶν, πότε ἀναλύση ἐκ τῶν γάμων,
piyambakipun-sadaya-piyambak kapan badhé-wangsul saking para pahargyan-temanten
[G1438](#) [G4219](#) [G0360](#) [G1537](#) [G3588](#) [G1062](#)

ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοιξωσιν
supados rawuh lan thothog-lawang enggal piyambakipun-sadaya-bikak
[G2443](#) [G2064](#) [G2532](#) [G2925](#) [G2112](#) [G0455](#)

αὐτῶ.
dhateng-Panjenenganipun
[G0846](#)

Sarta kowe padha kayaa wong-wong kang nganti-anti rawuhe bendarane saka pahargyan memanton, supaya manawa wis kondur lan thothok-thothok lawang, enggal bisa ngengani lawang.

37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν, ὁ κύριος εὐρήσει
rahayu para abdi punika ingkang rawuh sang bendara manggih
[G3107](#) [G3588](#) [G1401](#) [G1565](#) [G3739](#) [G2064](#) [G3588](#) [G2962](#) [G2147](#)

γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ
melek saestu ngendika panjenengan-sadaya bilih badhé-nyabuk lan
[G1127](#) [G0281](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G4024](#) [G2532](#)

ἀνακλιεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν, διακονήσει
badhé-nlenggahaken piyambakipun-sadaya lan rawuh badhé-nladosi
[G0347](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3928](#) [G1247](#)

αὐτοῖς.
dhateng-piyambakipun-sadaya
[G0846](#)

Begja para abdi kang sarawuhe bendarane ketemu melek. Aku pitutur ing kowe: Satemene bendara mau bakal sabukan, abdine padha didhawuhi mangan bebarengan, bendarane bakal nyedhaki ngladeni.

38 κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ,
sanadyan ing sang kaping-kalih sanadyan ing sang kaping-tiga jaga-dalu rawuh
[G2579](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1208](#) [G2579](#) [G1722](#) [G3588](#) [G5154](#) [G5438](#) [G2064](#)

καὶ εὖρη οὕτως, μακάριοί εἰσιν ἐκεῖνοι!
lan manggih mekaten rahayu piyambakipun-wonten punika
[G2532](#) [G2147](#) [G3779](#) [G3107](#) [G1510](#) [G1565](#)

Lan manawa rawuhe ing tengah wengi utawa ing wayah bangun esuk mangka para abdi mau ketemu mangkono, begja wong-wong iku.

39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης
punika nanging kawula-mangertosa bilih pramila mangertos sang juragan-griya
[G3778](#) [G1161](#) [G1097](#) [G3754](#) [G1487](#) [G1492](#) [G3588](#) [G3617](#)

ποίᾳ ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, (ἐγρηγόρησεν) οὐκ ἂν, (καὶ)
wekdal-punapa jam sang maling rawuh melek mboten sawijining lan
[G4169](#) [G5610](#) [G3588](#) [G2812](#) [G2064](#) [G1127](#) [G3756](#) [G0302](#) [G2532](#)

ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
nglilaaken kabobolan sang griya piyambakipun
[G0863](#) [G1358](#) [G3588](#) [G3624](#) [G0846](#)

Nanging sumurupa: Saupama kang duwe omah ngreti tekane maling jam pira, mesthi ora bakal ngetogake bae omahe dibabah.

40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι; ὅτι ἦ ὥρα οὐ
lan panjenengan-sadaya dadosa samekta amargi wekdal-ingkang jam mboten
[G2532](#) [G4771](#) [G1096](#) [G2092](#) [G3754](#) [G3739](#) [G5610](#) [G3756](#)

δοκεῖτε, ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
panjenengan-ngira sang Putra sang manungsa rawuh
[G1380](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G2064](#)

Mulane kowe kabeh padha tansah rumantia, awit rawuhe Putraning Manungsa iku ing wektu kang ora koknyana.”

41 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν
Ngendika nanging sang Pétrus Gusti dhateng kula-sadaya sang pasemon
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4074](#) [G2962](#) [G4314](#) [G1473](#) [G3588](#) [G3850](#)

ταύτην λέγεις, ἦ καὶ πρὸς πάντας?
punika Panjenengan-ngendika utawi ugi dhateng sedaya-tiyang
[G3778](#) [G3004](#) [G2228](#) [G2532](#) [G4314](#) [G3956](#)

Petrus banjur munjuk: “Gusti, ingkang Paduka karsakaken kanthi pasemon punika punapa kawula sakanca, punapa inggih dhateng tiyang sadaya?”

42 καὶ εἶπεν ὁ Κύριος, Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ
lan ngendika sang Gusti Sinten mila punika sang setya juragan sang
[G2532](#) [G3004](#) [G3588](#) [G2962](#) [G5101](#) [G0686](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4103](#) [G3623](#) [G3588](#)

φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς
wicaksana ingkang badhé-dipun tetepaken sang bendara wonten-sanginggil sang
[G5429](#) [G3739](#) [G2525](#) [G3588](#) [G2962](#) [G1909](#) [G3588](#)

θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον?
abdi-griya piyambakipun sang maringi ing wekdal sang jatah-dhaharan
[G2322](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1325](#) [G1722](#) [G2540](#) [G3588](#) [G4620](#)

Paring wangsulane Gusti: “Sapa ta kang dadi pitayaning omah kang setya lan pinter, kang bakal diangkat dening bendarane dadi tetuwaning para abdi kang nyadhongi pangan marang dheweke kabeh ing wayah kang wis katemtokake?”

43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἔλθων, ὁ κύριος αὐτοῦ
rahayu sang abdi punika ingkang rawuh sang bendara piyambakipun
[G3107](#) [G3588](#) [G1401](#) [G1565](#) [G3739](#) [G2064](#) [G3588](#) [G2962](#) [G0846](#)

εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως.
manggih nglampahi mekaten
[G2147](#) [G4160](#) [G3779](#)

Begja abdi kang ketemu nindakake kawajibane nalika bendarane rawuh.

44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
saestu ngendika panjenengan-sadaya bilih wonten-sanginggil sedaya para
[G0230](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3754](#) [G1909](#) [G3956](#) [G3588](#)

ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
barang-darbekipun piyambakipun badhé-dipun tetepaken piyambakipun
[G5225](#) [G0846](#) [G2525](#) [G0846](#)

Aku pitutur marang kowe: Satemene bendarane mau mesthi bakal ngangkat dheweke dadi abdi kang tinanggenah rumeksa marang sabarang kagungane bendarane kabeh.

- 45 ἔαν δὲ εἴπη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἐν τῇ καρδίᾳ
 nanging-manawi nanging ngendika sang abdi punika ing sang manah
[G1437](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3588](#) [G1401](#) [G1565](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2588](#)
- αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς
 piyambakipun Suwe-rawuh sang bendara kula rawuh lan wiwit nggebagi para
[G0846](#) [G5549](#) [G3588](#) [G2962](#) [G1473](#) [G2064](#) [G2532](#) [G0756](#) [G5180](#) [G3588](#)
- παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι,
 abdi-jaler lan para abdi-èstri dhahar lan lan ngombe lan mendem
[G3816](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3814](#) [G2068](#) [G5037](#) [G2532](#) [G4095](#) [G2532](#) [G3182](#)

Nanging manawa abdi mau duwe gagasan mangkene: Bendaraku kok ora rawuh-rawuh, banjur wiwit nggitiki para abdi lanang lan wadon, sarta mangan lan ngombe nganti mendem,

- 46 ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ
 badhé-rawuh sang bendara sang abdi punika ing dinten ingkang mboten
[G2240](#) [G3588](#) [G2962](#) [G3588](#) [G1401](#) [G1565](#) [G1722](#) [G2250](#) [G3739](#) [G3756](#)
- προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ
 piyambakipun-ngarep-arep lan ing jam ingkang mboten piyambakipun-mangertos lan
[G4328](#) [G2532](#) [G1722](#) [G5610](#) [G3739](#) [G3756](#) [G1097](#) [G2532](#)
- διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
 badhé-nyigar piyambakipun lan sang perangan piyambakipun sesarengan-kaliyan para
[G1371](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3313](#) [G0846](#) [G3326](#) [G3588](#)
- ἀπίστων θήσει.
 ingkang-mboten-pracaya badhé-dipunpapanaken
[G0571](#) [G5087](#)

samangsa bendarane rawuh ing dina kang ora kanyana lan ing wayah kang ora disumurupi, mesthi wong mau bakal dipateni lan dianggep padha bae karo wong kang ora setya.

- 47 ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου
 punika nanging sang abdi sang mangertos sang karsa sang bendara
[G1565](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1401](#) [G3588](#) [G1097](#) [G3588](#) [G2307](#) [G3588](#) [G2962](#)
- αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας, ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα
 piyambakipun lan mboten nyawisaken utawi nglampahi miturut sang karsa
[G0846](#) [G2532](#) [G3361](#) [G2090](#) [G2228](#) [G4160](#) [G4314](#) [G3588](#) [G2307](#)
- αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς;
 piyambakipun badhé-dipungebagi kathah
[G0846](#) [G1194](#) [G4183](#)

Anadene abdi kang ngreti marang karsane bendarane, mangka ora cecawis utawa ora nindakake apa kang dikarsakake dening bendarane, iku bakal digebugi marambah-rambah.

48	ὁ sang G3588	δὲ nanging G1161	μὴ mboten G3361	γνοῦς, mangertos G1097	ποιήσας nglampahi G4160	δὲ nanging G1161	ἄξια pantes G0514	πληγῶν, gebagan G4127		
	δαρήσεται badhé-dipungebagi G1194		ὀλίγας. sekedhik G3641	παντὶ saben-tiyang G3956	δὲ nanging G1161	ᾧ ingkang G3739	ἐδόθη dipunparingi G1325	πολύ, kathah G4183	πολύ kathah G4183	
	ζητηθήσεται badhé-dipuntuntut G2212	παρ’ saking G3844	αὐτοῦ; piyambakipun G0846	καὶ lan G2532	ᾧ ingkang G3739	παρέθεντο dipunpitadosaken G3908		πολύ, kathah G4183		
	περισσότερον langkung-kathah G4053	αἰτήσουσιν badhé-dipunsuwun G0154	αὐτόν. piyambakipun G0846							

Nanging sing ora ngreti marang karsane bendarane, mangka banjur nindakake apa kang kagolong kena ing ukuman gebug, iku bakal tanpa paukuman gebug, sawatara. Saben wong kang kaparingan akeh, iku bakal kapundhutan akeh, sarta kang dipracaya akeh, bakal kapundhutan luwih dening akeh.”

49	Πῦρ Latu G4442	ἦλθον Kula-rawuh G2064	βαλεῖν ngobong G0906	ἐπὶ wonten-ing G1909	τὴν sang G3588	γῆν, bumi G1093	καὶ lan G2532	τί punapa G5101	θέλω Kula-ngersakaken G2309
	εἰ pramila G1487	ἤδη sampun G2235	ἀνήφθη? murub G0381						

“Tekaku iki nibakake geni ing bumi lan apa kang Dakkarepake, manawa wis murub?

50	βάπτισμα baptis G0908	δὲ nanging G1161	ἔχω gadhadhah G2192	βαπτισθῆναι, kabaptis G0907	καὶ lan G2532	πῶς kadospundi G4459	συνέχομαι Kula-kasusahaken G4912	ἕως ngantos G2193
	οὔτου ngantos G3755	τελεσθῆ! karampungaken G5055						

Aku kudu nampani baptis lan sapira gedhene kasusahaning atiKu, sadurunge iku rampung!

51	δοκεῖτε panjenengan-ngira G1380	ὅτι bilih G3754	εἰρήνην tentrem G1515	παρεγενόμεν Kula-rawuh G3854	δοῦναι maringi G1325	ἐν ing G1722	τῇ sang G3588	γῆ? bumi G1093	οὐχί, mboten G3780
	λέγω ngendika G3004	ὑμῖν, panjenengan-sadaya G4771	ἀλλ’ nanging G0235	ἢ kajawi G2228	διαμερισμόν; pamisahan G1267				

Apa pangiramu, tekaKu ing bumi iki nggawa karukunan? Ora, Aku pitutur marang kowe: Aku ora nggawa katentreman, nanging nuwuhake crah.

52	ἔσονται badhé-wonten G1510	γὰρ amargi G1063	ἀπὸ saking G0575	τοῦ sang G3588	νῦν, sapunika G3568	πέντε gangsals G4002	ἐν ing G1722	ένι satunggal G1520	οἴκῳ griya G3624
	διαμεμερισμένοι, kapisah G1266	τρεις tiga G5140	ἐπὶ nglawan G1909	δυσὶν, kalih G1417	καὶ lan G2532	δύο kalih G1417	ἐπὶ nglawan G1909	τρισίν. tiga G5140	

Amarga wiwit saiki wong lima kang tunggal saomah bakal crah, kang telu karo kang loro, kang loro karo kang telu.

- 53 διαμερισθήσονται πατήρ ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ
 badhé-kapisah rama nglawan putra lan putra nglawan rama ibu nglawan
[G1266](#) [G3962](#) [G1909](#) [G5207](#) [G2532](#) [G5207](#) [G1909](#) [G3962](#) [G3384](#) [G1909](#)
- [τὴν] θυγατέρα, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα; πενθερὰ ἐπὶ τὴν
 sang putra-èstri lan putra-èstri nglawan sang ibu ibu-marasepuh nglawan sang
[G3588](#) [G2364](#) [G2532](#) [G2364](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3384](#) [G3994](#) [G1909](#) [G3588](#)
- νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
 mantu-èstri piyambakipun lan mantu-èstri nglawan sang ibu-marasepuh
[G3565](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3565](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3994](#)

| Kabeh bakal padha crah, bapa karo anake lanang, lan anak lanang karo bapakne, embok karo anake wadon, lan anak wadon karo embokne, embok maratuwa karo mantune wadon, lan mantu wadon karo embokne maratuwa.”

- 54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε [τὴν] νεφέλην
 Ngendika nanging ugi dhateng-para tiyang-kathah Manawi ningali sang mega
[G3004](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3752](#) [G3708](#) [G3588](#) [G3507](#)
- ἀνατέλλουσιν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθὺς λέγετε ὅτι, Ὅμβρος ἔρχεται; καὶ γίνεται
 medal saking kilen enggal ngendika bilih Jawah rawuh lan dados
[G0393](#) [G1909](#) [G1424](#) [G2112](#) [G3004](#) [G3754](#) [G3655](#) [G2064](#) [G2532](#) [G1096](#)
- οὕτως,
 mekaten
[G3779](#)

| Ana maneh pangandikane Gusti Yesus marang wong akeh: “Manawa kowe padha weruh mendhung jumedhul ing sisih kulon, kowe banjur bisa kandha: Arep udan, lan tumuli iya kalakon mangkono.

- 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι, Καύσων ἔσται; καὶ γίνεται.
 lan manawi kidul sumilir ngendika bilih Benter badhé-wonten lan dados
[G2532](#) [G3752](#) [G3558](#) [G4154](#) [G3004](#) [G3754](#) [G2742](#) [G1510](#) [G2532](#) [G1096](#)

| Sarta manawa kowe weruh angin saka kidul, kowe banjur kandha: Mengko bakal panas gumemplang, lan iku iya tumuli kalakon mangkono.

- 56 ὑποκριταί! τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἶδατε
 tiyang-lamis sang pasuryan sang bumi lan sang langit panjenengan-mangertos
[G5273](#) [G3588](#) [G4383](#) [G3588](#) [G1093](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3772](#) [G1492](#)
- δοκιμάζειν, τὸν καιρὸν□ δὲ τοῦτον, πῶς οὐκ <οἶδατε>
 niteni sang jaman nanging punika kadospundi mboten panjenengan-mangertos
[G1381](#) [G3588](#) [G2540](#) [G1161](#) [G3778](#) [G4459](#) [G3756](#) [G1492](#)
- δοκιμάζειν?
 niteni
[G1381](#)

| Heh, wong lamis, semuning bumi lan langit kowe padha bisa niteni, yagene kowe ora bisa niteni kaanane jaman saiki?

- 57 Τί δὲ καὶ ἀφ’ ἑαυτῶν, οὐ
 Kenging-punapa nanging ugi saking panjenengan-sadaya-piyambak mboten
[G5101](#) [G1161](#) [G2532](#) [G0575](#) [G1438](#) [G3756](#)
- κρίνετε τὸ δίκαιον?
 panjenengan-ngadili sang leres
[G2919](#) [G3588](#) [G1342](#)

| Lan maneh yagene kowe padha ora netepake dhewe apa kang bener?

58	ὡς kados G5613	γὰρ amargi G1063	ὕπάγεις panjenengan-tindak G5217	μετὰ kaliyan G3326	τοῦ sang G3588	ἀντιδίκου lawan-prakawis G0476	σου panjenengan G4771	ἐπ’ dhateng G1909	
	ἄρχοντα, panguwasa G0758	ἐν ing G1722	τῆ sang G3588	ὁδῷ margi G3598	δοῦς damelna G1325	ἐργασίαν panggaweyan G2039	ἀπηλλάχθαι uwal G0525	ἀπ’ saking G0575	αὐτοῦ, piyambakipun G0846
	μή sampun-ngantos G3361	ποτε ngantos G4219	κατασύρη nyeret G2694	σε panjenengan G4771	πρὸς dhateng G4314	τὸν sang G3588	κριτὴν, hakim G2923	καὶ lan G2532	ὁ sang G3588
	κριτῆς hakim G2923	σε panjenengan G4771	παραδώσει badhé-masrahaken G3860	τῷ dhateng-sang G3588	πράκτορι, juru-ukum G4233	καὶ lan G2532	ὁ sang G3588	πράκτωρ juru-ukum G4233	
	σε panjenengan G4771	βαλεῖ badhé-mbucal G0906	εἰς dhateng G1519	φυλακὴν. kunjaran G5438					

Amarga, manawa kowe karo lawananmu padha arep ngadhep marang ing ngarsane pamarentah, ana ing dalam ngudia rukun karo wong mau, supaya kowe aja nganti diladekake ing ngarsane hakim, lan hakim banjur masrahake kowe marang pambantune sarta pambantu iki tumuli nglebokake kowe marang ing pakunjaran.

59	λέγω ngendika G3004	σοι, panjenengan G4771	οὐ mboten G3756	μή mboten G3361	ἐξέλθης badhé-panjenengan-medal G1831	ἐκεῖθεν saking-ngriku G1564	ἕως ngantos G2193
	καὶ ugi G2532	τὸ sang G3588	ἔσχατον pungkasan G2078	λεπτὸν uang-tembaga-alit G3016	ἀποδῶς. panjenengan-mbayar G0591		

Aku pitutur marang kowe: Kowe ora bakal metu saka ing kono sadurunge utangmu sah.”